

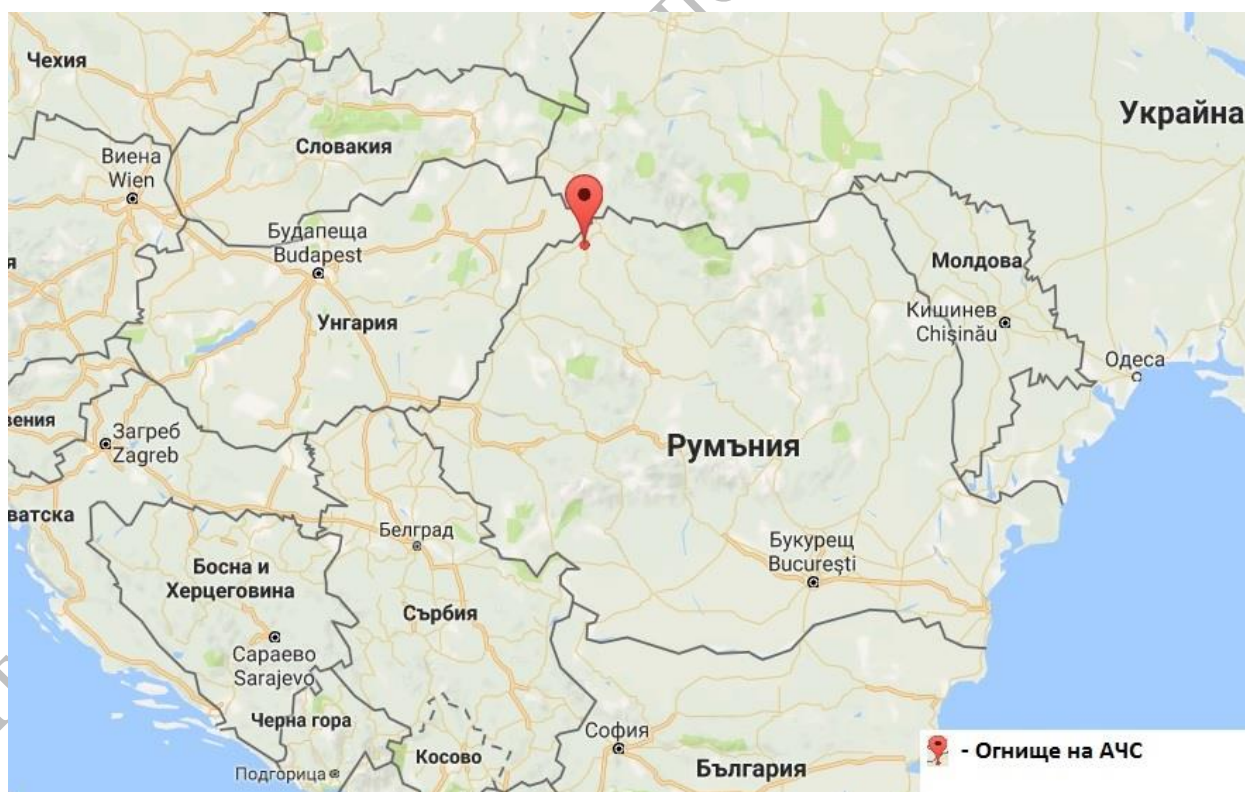
Първо огнище на АЧС Румъния

д-р С. Стоев – ЦОРХВ при МЗХГ

На 31.07.2017 г. африканската чума по свинете бе установена в Румъния.

Първото епизоотично огнище на заболяването е в окръг Сату Маре, Трансилвания граничещ с Унгария и Украйна (карта 1). Окръг Сату Маре се намира в предпланинската част на Карпатите в гъста гориста местност с висока плътност на популацията на дивата свиня, а така също и с традиционни свинеферми с ниска степен на биосигурност. Тези факти увеличават риска от възникване на вторични огнища на АЧС. Засегната е ферма тип заден двор с 4 прасета за угояване, 3 от които са с клинични признаци, а едно е умряло на 27.07.2017 г. Останалите 3 прасета са убити и всички трупове са унищожени (1 и 2).

През м. юли са регистрирани 4 епизоотични огнища на африканска чума при домашни свине на територията на Украйна.

Карта 1: Първо огнище на африканска чума по свинете в Румъния

Разпространение на АЧС в Европа

Трудностите свързани с контрола на АЧС изискват обединени усилия, за да се предотврати разпространението на болестта в ЕС и да се изгради система от мерки за борба с болестта, където тя се появи.

През последните няколко години в Европейския съюз са се появили няколко заболявания, подлежащи на обявяване, а това са: класическата чума по свинете (КЧС), шап по двукопитните, син език (СЕ) и Африканска чума по свинете (АЧС).

Значението на тези заболявания до голяма степен се дължи на тяхното търговско въздействие. На дневен ред е африканската чума по свинете, която представлява сериозен риск и трябва да бъде класифицирана като заплаха.

АЧС в Европа хронология

Африканската чума по свинете причини сериозни проблеми в миналото. Хранителните отпадъци от самолет, летящ от Африка за Европа, пренесоха болестта в Португалия през 1957 г. и в Испания през 1960 г. Вирусът се разпространява в различни европейски страни и също е диагностициран в Куба, Бразилия, Доминиканската република и Хаити. С изключение на Сардиния, където болестта се счита за ензоотична, болестта е изкоренена извън африканския континент. Някои държави, като Испания, се нуждаеха от 35 години, за да се справят с АЧС. Зоните, в които дивите свине живеят в непосредствена близост до екстензивни и със занижени или липсващи мерки за биосигурност, са последните, които трябва да бъдат обявени за свободни от вируса.

Разпространение на болестта

През последните няколко години АЧС се разпространи широко в Африка. Този факт увеличава риска от разпространение на болестта и достигане до ЕС.

През 2007 г. АЧС отново се появява в района на Кавказ. Първите огнища се появяват близо до пристанището гр. Потти и болестта се разпространява на територията на Армения, Азербайджан и Русия. В продължение на няколко години болестта се разпространява главно на местно ниво. През 2011 г., се наблюдава масово разпространение на инфекцията като се засягат големи територии от централна Русия, чак до полярната област (Мурманск).

Противно на общото мнение, че изкореняването ще бъде възможно в рамките на няколко месеца, болестта достигна до ЕС и се разпространява неконтролируемо в Естония, Латвия, Литва, Полша, Украйна и Чешката република като огнищата, са най-вече при диви свине, но и при домашни свине (епизоотични огнища за 2017 г. към 21.07.2017 г. както следва – 1513 при диви свине и 126 при домашни свине).

ASF се разпростира и на юг: Украйна, Молдова, по-близо до Словакия, Унгария, Румъния и т.н. Много висок в тези страни е процентът ферми от типа „задан двор“ със занижена или липсваща биосигурност и липса на мониторинг, които са гаранция за ранното откриване на огнищата. Всички тези аргументи, взети заедно ни карат да вярваме, че ако вирусът влезе в тези страни, ще бъде много трудно да се контролира.

Разпространението на болестта показва, че прилаганите контролни мерки не са били успешни при контролирането на инфекцията.

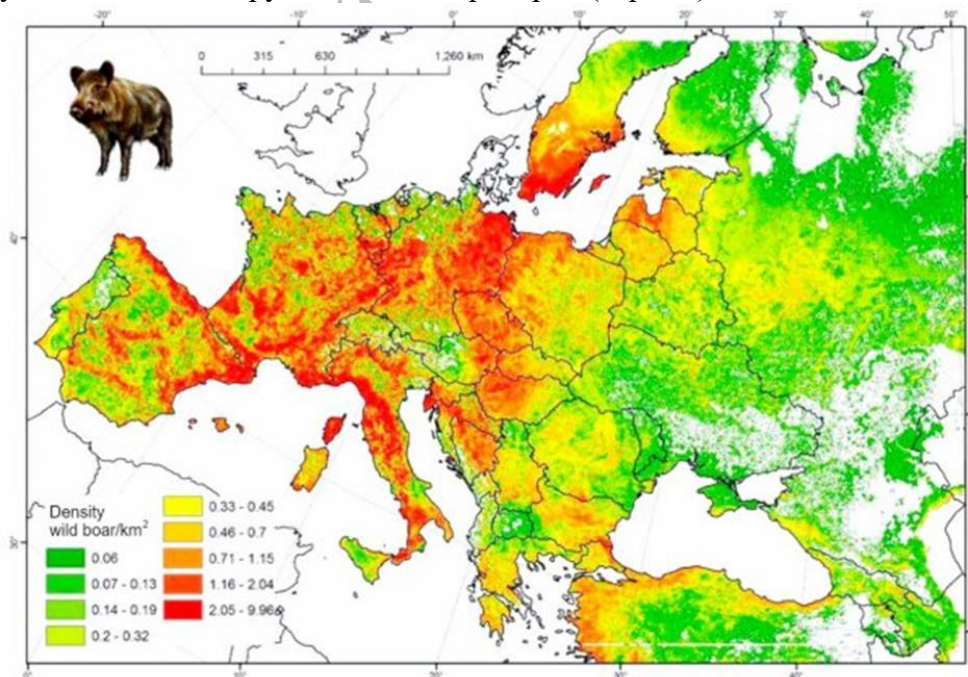

Карта 2: Разпространение на епизоотията в североизточна Европа (2014 – 2017 г.)

Факторите, които биха могли да обяснят разпространението на болестта в североизточната част на Европа, са:

- Висока гъстота на диви свине, която все още се увеличава.
- Множеството заболявания пренасяни от заразени диви свине.
- Локализацията на земеделски стопанства с недостатъчни мерки за биосигурност в райони с висока гъстота на дивите свине. Много ферми в тези райони, включително фермите от типа „заден двор“, не са оградени.

Увеличаването на популацията на диви свине в цяла Европа е фактор, който трябва да бъде взет предвид при оценката на риска от внасяне, разпространение и устойчивост на вируса в дадена територия (карта 3).

Карта 3: Гъстота на популацията на дивите свине в Европа. Източник: FAO-ASFORCE, май 2015.

Бяха приложени някои мерки, насочени към популацията на дивите свине, като селективен женски лов, премахване на допълнителната храна и сътрудничество с ловците, за да се намали рискът от разфасоване на труповете от диви свине в домовете на ловците.

За съжаление няма ефективна ваксина срещу тази инфекция, която може да ни помогне да контролираме проблема в популацията на диви свине.

В миналото, когато популацията на дивите свине бе по-малка, изкореняването на болестта вече беше голямо предизвикателство. Смята се, че популацията от диви свине е умножена по три през последните няколко години и на големи територии съжителстват свине от ферми тип „задан двор“ с плътни популации от диви свине. В случай, че болестта навлезе в тези райони, ще бъде трудно да се контролира.

Оценка на риска за България

Тревожен е фактът, че за първи път АЧС е регистрирана в съседна на България страна, което увеличава опасността от проникване на инфекцията от умерена до висока. За 10 години АЧС бе установена последователно в Грузия, Армения, Азербайджан, Русия, Украйна, Беларус, Молдова, Литва, Латвия, Естония, Полша, Чехия и Румъния. В нито една от тези страни (юли 2017) инфекцията не е ликвидирана. Заболяването създава трайна ензоотичност при дивите свине, периодично се проявява при домашните, липсва и ефикасна ваксина.

Източници:

1. Информационната система на ЕС за обявяване на особено опасни болести по животните (ADNS) - https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/not-system_en
2. Федералната служба по ветеринарен и фитосанитарен надзор на Руската Федерация (Россельхознадзор) - <http://www.fsvps.ru/fsvps/iac/messages/>
3. Професионална общност на свиневъдите - <http://www.pig333.com>, /José Manuel Sánchez-Vizcaíno Испания/.